

บันทึกข้อความ

7404
02
17/9/11

กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่.....
วันที่..... ๑๕ ส.ค. ๒๕๖๕
เวลา..... ๑๙.๕๐
เข้าปศุ.....
ภายใน.....

ส่วนราชการสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง โทร๕๕๓๐๘๗๘๑ โทรสาร๕๕๓๐๘๗๘๐

ที่ กษ ๐๒๑๑.๕/ ๒๕๐

วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง รายงานผลการเข้าร่วมการสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องมรดกทางการเกษตรของโลก (GIAHS)

กองประมงต่างประเทศ
รับที่..... ๕๐๓๖๒
วันที่..... ๑๕ ส.ค. ๒๕๖๕
เวลา..... ๑๐ : ๓๐

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วยนางสาวปทุมวดี อิ่มทั่ว อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายเกษตร) ประจำกรุงปักกิ่ง พร้อมด้วยนางสาวจิตรานนท์ สุขชาติ ที่ปรึกษา (ฝ่ายเกษตร) และนางสาวสุพัตรา จาตุรณรัตน์ ผู้ช่วยดำเนินงานโครงการเข้าร่วมการประชุมระดับโลกเกี่ยวกับระบบมรดกทางการเกษตรของโลก (World Conference on Globally Important Agricultural Heritage Systems: GIAHS) ภายใต้หัวข้อ “มรดกทางการเกษตรเพื่อความเจริญรุ่งเรืองในชนบท” (Agricultural Heritage for Rural Prosperity) ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ณ มณฑลเจ้อเจียง ซึ่งมีผู้ร่วมงานกว่า ๒๐๐ คน จาก ๓๑ ประเทศทั่วโลก สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง ขอรายงานผลสรุปการเดินทางไปราชการดังกล่าว ดังนี้

๑. การประชุมหัวข้อ “มรดกทางการเกษตรเพื่อความเจริญรุ่งเรืองในชนบท” (Agricultural Heritage for Rural Prosperity) จัดขึ้น ณ เมืองชิงเทียน มณฑลเจ้อเจียง ในรูปแบบผสม (Hybrid Format) โดยความร่วมมือของกระทรวงเกษตรและกิจการชนบทแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนร่วมกับรัฐบาลท้องถิ่น มณฑลเจ้อเจียง เพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปี การก่อตั้งระบบมรดกทางการเกษตรของโลก หรือ GIAHS ซึ่งองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้ริเริ่มขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๕ เพื่อขึ้นทะเบียนและอนุรักษ์ระบบมรดกโลกทางการเกษตรให้เป็นที่ยอมรับในวงกว้าง โดยรัฐมนตรีจาก ๒๒ ประเทศที่มีแหล่งมรดกทางการเกษตรโลก รวมทั้งประเทศไทย ได้รับเชิญให้เข้าร่วมพิธีเปิดการประชุมผ่านวิดีโอลิงก์หรือการบันทึกภาพ และเอกอัครราชทูตประจำสาธารณรัฐประชาชนจีนของประเทศดังกล่าว ได้รับเชิญให้เข้าร่วมการประชุมในรูปแบบออนไลน์

๒. พิธีเปิดการประชุม

๒.๑ พิธีเปิดการประชุมจัดขึ้นในวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยได้รับเกียรติจากนายหู ชุนหว่า (Mr. Hu Chunhua) กรรมการประจำกรมการเมืองคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน และรองนายกรัฐมนตรีแห่งคณะรัฐมนตรี เป็นประธานพร้อมกล่าวสุนทรพจน์ในพิธีเปิดการประชุม โดยมีนายถัง เหวินเจี้ยน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและกิจการชนบทแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และนายหยวน เจียจุน เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งมณฑลเจ้อเจียง พร้อมด้วยตัวแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ และผู้แทนจากสถานทูตประจำประเทศต่างๆ จาก ๒๒ ประเทศ อาทิ ฝรั่งเศส อิหร่าน อิตาลี เปรู เกาหลีใต้ แทนซาเนีย ญี่ปุ่น และไทย เป็นต้น พร้อมด้วย ผู้แทนจาก FAO ผู้แทนเทศบาลเมืองลี่สุ่ย ผู้แทนเยาวชน และผู้แทนเกษตรกรในพื้นที่ ร่วมกล่าวสุนทรพจน์ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และผลการดำเนินงานจากการเข้าร่วมโครงการ GIAHS พร้อมบทบาทและความสำคัญของการส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูสภาพของระบบอาหาร การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน และการดำรงชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่

๒.๒ สุนทรพจน์ของนายหู ชุนหว่า เน้นย้ำการให้ความสำคัญของรัฐบาลจีนเกี่ยวกับการดำเนินการคุ้มครองมรดกโลกทางการเกษตรของจีน รวมถึงความสำคัญของการปกป้องระบบมรดกโลกทางการเกษตรและความเจริญก้าวหน้าทางการเกษตรซึ่งเป็นประเด็นที่รัฐบาลจีนให้ความสำคัญ โดยภายหลังการประชุมใหญ่ระดับชาติของพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ ๑๘ จีนได้ดำเนินการเพื่อค้นหาและรับรองพื้นที่มรดกโลกทางการเกษตรในระดับชาติเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจีนเป็นประเทศแรกของโลกที่มีพื้นที่ที่ได้รับการรับรองให้เป็นมรดกโลกทางการเกษตร

จาก FAO...

จาก FAO และปัจจุบันนี้ จีนมีพื้นที่ที่ได้รับการรับรองมากที่สุดในโลก รวมทั้งสิ้น ๑๘ พื้นที่ (จาก ๖๗ พื้นที่ทั่วโลก) โดยถือว่าเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จและเป็นผู้สนับสนุนหลักในการดำเนินการเรื่อง GIAHS ในโอกาสนี้ นายหูได้กล่าวถึงแนวทางการเกษตรแบบยั่งยืนที่ผสมผสานความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศที่ยืดหยุ่น รวมถึงประเพณีและนวัตกรรมที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่ที่การพัฒนาทางการเกษตรไม่ได้จะเข้าไปเปลี่ยนแนวปฏิบัติเดิม แต่จะเข้าไปพัฒนาจากรากฐานเดิมของการเกษตรและวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ พร้อมเน้นย้ำว่า จีนยินดีที่จะทำงาน เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ พัฒนา และการใช้ประโยชน์จากเป็นมรดกทางการเกษตรของโลกร่วมกับภาคีอื่นๆ

๒.๓ ในโอกาสดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้กล่าวถ้อยแถลงผ่านการบันทึกวิทัศน์เกี่ยวกับประสบการณ์และผลลัพธ์ในการดำเนินงานด้านมรดกโลกทางการเกษตรของประเทศไทย ซึ่งไทยได้ยื่นเอกสารข้อเสนอ “การเลี้ยงควายปลักและระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย” จ.พัทลุง และ จ.สงขลา ไปยัง FAO เพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นระบบมรดกโลกทางการเกษตร หากพื้นที่ดังกล่าวได้รับการขึ้นทะเบียนจะเป็นพื้นที่แรกในประเทศไทย ซึ่งขณะนี้เอกสารข้อเสนอดังกล่าว ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิทยาศาสตร์ของ FAO เข้ารอบสุดท้ายแล้ว โดยคณะกรรมการวิทยาศาสตร์ของ FAO เตรียมลงพื้นที่ “ทะเลน้อย” ในเดือนตุลาคมนี้

๓. การสัมมนาทางวิชาการ ในการสัมมนามีหัวข้อการบรรยายใน ๓ หัวข้อใหญ่ ได้แก่

๓.๑ มรดกทางการเกษตรของโลกและการพัฒนาชนบทอย่างยั่งยืน (GIAHS & Sustainable Rural Development) : การพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นต้องเป็นการพัฒนารอบด้านไปพร้อมกันทั้งทางเกษตร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยพัฒนาบนรากฐานวัฒนธรรมความเชื่อของผู้คนในพื้นที่ โดยเมื่อเข้าใจสภาพสังคมที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่แล้วถึงจะทราบแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาด้านอื่นๆต่อไป นอกจากนี้ การพัฒนาชนบทต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นทั้งผู้ออกนโยบาย นักวิชาการ ชาวบ้านในพื้นที่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การพัฒนาดังกล่าวถึงจะเป็นประโยชน์กับทุกภาคส่วนสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง และยั่งยืน นอกจากนี้ การรับรองของ GIAHS นี้มีส่วนในการต่อยอดและพัฒนาพื้นที่ได้อีกมาก อาทิ การแลกเปลี่ยนส่งมอบความรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์การเกษตร การส่งเสริมการท่องเที่ยว การสนับสนุนวัฒนธรรมท้องถิ่นในมิติต่างๆ รวมถึงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพการเกษตร เป็นต้น

๓.๒ มรดกทางการเกษตรของโลกและความยืดหยุ่นในการปรับตัวของระบบอาหาร (GIAHS & Food System Resilience) : เนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากรและเงินทุน “ข้อมูล” เป็นทรัพยากรที่สำคัญและเป็นปัจจัยหลักที่จะเข้ามาพัฒนาท้องถิ่นได้ดี อาทิ ข้อมูลแนวทางการเกษตรท้องถิ่น ข้อมูลความหลากหลายของของสิ่งแวดล้อมและภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่ ล้วนเข้ามาช่วยให้เราสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันถ่วงที อาทิเช่น พื้นที่การเกษตรของจีนที่ได้รับการรับรองให้เป็นมรดกทางการเกษตรโลกแต่ละแห่งต่างมีโมเดลทางการเกษตรที่แตกต่างกัน มีทั้งการเลี้ยงปลาในนาข้าว การเลี้ยงปลาปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในอ่างเก็บน้ำ และการเกษตรแบบผสมผสานในนาขั้นบันได เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของแต่ละพื้นที่ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพอากาศ สภาพแวดล้อม และสภาพสังคม กล่าวคือมีแนวทางการจัดการกับธรรมชาติบนพื้นฐานของข้อจำกัดด้านทรัพยากรและผู้คนในสังคม ซึ่งภูมิปัญญาชาวบ้านนี้เป็นสิ่งที่ควรหวงแหนและสืบทอด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสืบไป

๓.๓ มรดกทางการเกษตรของโลกกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร (GIAHS & Farmer Livelihood Improvement) : GIAHS มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ในหลายมิติ...

ในหลายมิติ ได้แก่ ๑) ความมั่นคงทางอาหาร ๒) ความหลากหลายทางชีววิทยาและระบบนิเวศ ๓) การจัดการภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ ๔) ระบบข้อมูลความรู้และการปรับตัวทางเทคโนโลยี และ ๕) วัฒนธรรม ระบบค่านิยม และองค์กรทางสังคม โดยการพัฒนาที่เกิดขึ้นต้องเป็นการพัฒนาไปพร้อมๆกัน ไม่ควรละเลยผู้ใดไว้ โดย GIAHS ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการปกป้องผืนดิน สร้างคุณค่าให้พื้นที่ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พร้อมสร้างอาชีพและความมั่นคงทางรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จากการพัฒนาในมิติต่างๆ ข้างต้น รวมถึงเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์การเกษตรของท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ทันสมัย

๔. การศึกษาดูงาน ผู้เข้าร่วมการประชุมได้ศึกษาดูงานพื้นที่ที่ได้รับการรับรองมรดกทางการเกษตรโลกของจีน จำนวน ๒ แห่ง ที่ตั้งอยู่ในมณฑลเจ้อเจียง ได้แก่

๔.๑ การเลี้ยงปลาปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในอ่างเก็บน้ำ (Mulberry-dyke and Fish pond system) ณ หมู่บ้านตังกัง เมืองหูโจว ที่ได้รับการรับรอง GIAHS ในปี ๒๕๕๗ พื้นที่ดังกล่าวเป็นระบบการเลี้ยงปลาที่ผสมผสานกับการปลูกหม่อนไหมเลี้ยงไหม มีระบบนิเวศที่ครบวงจร บนพื้นที่กว่า ๑,๐๐๐ ไร่ (ประมาณ ๔๑๖ ไร่) พื้นที่แห่งนี้ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงปลา ปลูกหม่อน และเลี้ยงไหม สร้างความสมดุลของระบบนิเวศ โดยปลูกต้นหม่อนเพื่อใช้ใบหม่อนเลี้ยงไหม และนำมูลไหมมาใช้เลี้ยงปลา สิ่งปลูกสร้างทั้งหลายจากการเลี้ยงปลาจะเป็นปุ๋ย/ดินที่ดีในการเลี้ยงต้นหม่อน

๔.๒ การเลี้ยงปลาในนาข้าว (Rice-Fish Culture System) ณ เมืองชิงเถียน ซึ่งได้รับการประกาศเป็นพื้นที่ระบบมรดกทางการเกษตรโลก แห่งแรกของจีนในปี ๒๕๔๙ โดยแนวทางการเกษตรของเมืองชิงเถียนนี้ เกิดจากการปรับตัวของชาวบ้านตามสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขา โดยมีสัดส่วนของพื้นที่คือภูเขา ๙ ส่วน น้ำ ๑ ส่วน จึงได้มีแนวคิด "ทำนาด้วยปลา เลี้ยงปลาด้วยข้าว ให้ปลาและข้าวอยู่ด้วยกัน" ซึ่งทางการจีนพยายามที่จะสืบทอดและสนับสนุนภูมิปัญญาที่มีความเป็นมายาวนานกว่า ๑,๓๐๐ ปี โดยมีแนวทางในการพัฒนา มอบหมายความรับผิดชอบในการพัฒนาพื้นที่ให้ชาวบ้าน โดยอบรม กำหนดแนวทางและนโยบายอันเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร เช่น เงินอุดหนุนสำหรับการเพาะปลูก เงินอุดหนุนสำหรับ การสร้างฐานทดลอง และการจัดสรรพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรในพื้นที่เพิ่มขึ้นมากกว่า ๔ พันหยวนต่อ ๑ ไร่ รวมถึงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ระบบพึ่งพาอาศัยกันระหว่างปลาข้าวกับปลาแห่งแรกของโลกบอกล่าเรื่องราวของมรดกทางการเกษตรของ และสร้างสวนสาธารณะ จัดเทศกาลวัฒนธรรม "รักข้าวและปลา" และเทศกาลโคมไฟปลาชิงเถียน รวมถึงการแสดงฟ้อนรำต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ เมืองชิงเถียนมีประชากร ๕.๗ แสนคน โดยประชากรมากกว่าครึ่งหนึ่งกว่า ๓.๓ แสนคนไปใช้ชีวิตในต่างแดน ดังนั้นจึงใช้โอกาสนี้เปิดตัวโครงการนำร่องนำผลิตภัณฑ์เกษตร อาทิ ข้าว และปลา ในพื้นที่ใช้ปรุงอาหารในร้านอาหารจีนในต่างประเทศมากกว่า ๒๐,๐๐๐ แห่งทั่วโลก ใช้ความอร่อยน่าทานในการถ่ายทอดเรื่องราวทางวัฒนธรรมให้ผู้คนได้รับรู้

๕. นางสาวปทุมวดี อิ่มทั่ว ได้ให้สัมภาษณ์สื่อท้องถิ่นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของการเลี้ยงควาย ปลักและระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย" ของไทย พร้อมความประทับใจที่ได้มีโอกาสเยี่ยมชมพื้นที่ที่ได้รับการรับรองมรดกทางการเกษตรโลกของจีน

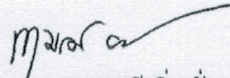
ข้อคิดเห็นของ สปช. ปักกิ่ง

การประชุมดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก และเป็นโอกาสที่ดีให้กับแต่ละประเทศ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับ GIAHS โดยเฉพาะอย่างยิ่งจีนซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับการรับรองมากที่สุดในโลกและยังคงมีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการเสนอพื้นที่แหล่งใหม่เพื่อยื่นขอเสนอให้การรับรองตาม

นโยบาย...

นโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและกิจการชนบทของจีนได้ส่งหนังสือขอบคุณมายัง สปช.ปักกิ่ง
ที่เข้าร่วมและให้การสนับสนุนการประชุมในครั้งนี้ พร้อมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีความร่วมมือต่อกันในอนาคต

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สปช.ปักกิ่งได้สำเนาแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็น
ข้อมูลประกอบการดำเนินการในเบื้องต้นด้วยแล้ว

(นางสาวปทุมวดี อิมท้าว)

อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายเกษตร)

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง

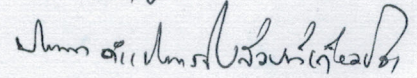
สำเนาเรียน

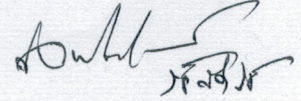
- ๑.เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- ๒.เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
- ๓.อธิบดีกรมประมง
- ๔.อธิบดีกรมการข้าว
- ๕.อธิบดีกรมปศุสัตว์
- ๖.อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

๒๕๖๕.๐๗๗

๔๔.๐๗๗

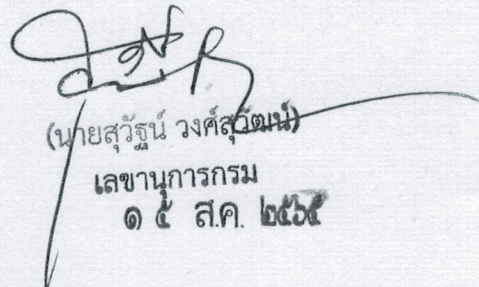

(นายเฉลิมชัย สุวรรณรักษ์)

อธิบดีกรมประมง

๑๖/๘/๖๕

เรียน อธิบดีกรมประมง
เพื่อโปรดพิจารณา

(นายสุวัจน์ วงศ์สุวัฒน์)
เลขานุการกรม
๑๕ ส.ค. ๒๕๖๕

เรียน กษ.๓๖

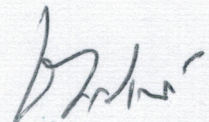
ขอเรียนขอแจ้งว่า การประชุม (การประชุม) ๑๖๖/๑๖ ส.ค. ๖๕
จาก การประชุม ๑๖๖/๑๖ ส.ค. ๖๕ ๑๖๖/๑๖ ส.ค. ๖๕ ๑๖๖/๑๖ ส.ค. ๖๕
จึงขอแจ้ง

เรียน กษ.๓๖

๑๖๖/๑๖ ส.ค. ๖๕

เรียน ๑๖๖/๑๖ ส.ค. ๖๕

๑๖/๘/๖๕

(นายเฉลิมชัย สุวรรณรักษ์)

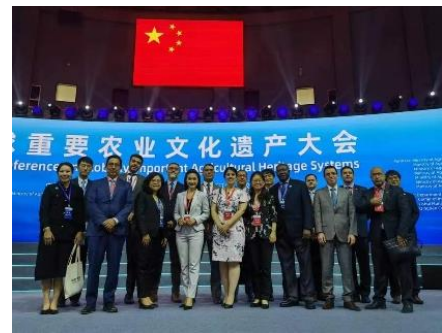
ผู้อำนวยการกองประมงต่างประเทศ

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง

<https://www.opsmoac.go.th/beijing-home>

ด้วยนางสาวปทุมวดี อิ่มทั่ว อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายเกษตร) ประจำกรุงปักกิ่ง พร้อมด้วยนางสาวจิตรานนท์ สุขชาติ ที่ปรึกษา (ฝ่ายเกษตร) และนางสาวสุทธินิ จาตุรนต์รัศมี ผู้ช่วยดำเนินงานโครงการเข้าร่วมการประชุมระดับโลกเกี่ยวกับระบบมรดกทางการเกษตรของโลก (World Conference on Globally Important Agricultural Heritage Systems: GIAHS) ภายใต้หัวข้อ “มรดกทางการเกษตรเพื่อความเจริญรุ่งเรืองในชนบท” (Agricultural Heritage for Rural Prosperity) ระหว่างวันที่ ๑๖ – ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ณ มณฑลเจ้อเจียง ซึ่งมีผู้ร่วมงานกว่า ๒๐๐ คน จาก ๓๑ ประเทศทั่วโลก สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง ขอรายงานผลสรุปการเดินทางไปราชการดังกล่าว ดังนี้

๑. การประชุมหัวข้อ “มรดกทางการเกษตรเพื่อความเจริญรุ่งเรืองในชนบท” (Agricultural Heritage for Rural Prosperity) จัดขึ้น ณ เมืองชิงเต๋ียน มณฑลเจ้อเจียง ในรูปแบบผสม (Hybrid Format) โดยความร่วมมือของกระทรวงเกษตรและกิจการชนบทแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนร่วมกับรัฐบาลท้องถิ่น มณฑลเจ้อเจียง เพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบ ๒๐ ปี การก่อตั้งระบบมรดกทางการเกษตรของโลก หรือ GIAHS ซึ่งองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้ริเริ่มขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๕ เพื่อขึ้นทะเบียนและอนุรักษ์ระบบมรดกโลกทางการเกษตรให้เป็นที่ยอมรับในวงกว้าง โดยรัฐมนตรีจาก ๒๒ ประเทศที่มีแหล่งมรดกทางการเกษตรโลก รวมทั้งประเทศไทย ได้รับเชิญให้เข้าร่วมพิธีเปิดการประชุมผ่านวิดีโอลิงก์หรือการบันทึกภาพ และเอกอัครราชทูตประจำสาธารณรัฐประชาชนจีนของประเทศดังกล่าว ได้รับเชิญให้เข้าร่วมการประชุมในรูปแบบออนไลน์

๒. พิธีเปิดการประชุม

๒.๑ พิธีเปิดการประชุมจัดขึ้นในวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยได้รับเกียรติจากนายหู ชุนหว่า (Mr. Hu Chunhua) กรรมการประจำกรมการเมืองคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน และรองนายกรัฐมนตรีแห่งคณะกรรมการรัฐมนตรี เป็นประธานพร้อมกล่าวสุนทรพจน์ในพิธีเปิดการประชุม โดยมีนายถัง เหวินเจี้ยน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและกิจการชนบทแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน และนายหยวน เจียจุน เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งมณฑลเจ้อเจียง พร้อมด้วยตัวแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ และผู้แทนจากสถานทูตประจำประเทศต่างๆ จาก ๒๒ ประเทศ อาทิ ฝรั่งเศส อิตาลี เปรู เกาหลีใต้ แทนซาเนีย ญี่ปุ่น และไทย เป็นต้น พร้อมด้วย ผู้แทนจาก FAO ผู้แทนเทศบาลเมืองลี่ซู่ ผู้แทนเยาเวชน และผู้แทนเกษตรกรในพื้นที่ ร่วมกล่าวสุนทรพจน์ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และผลการดำเนินงาน

จากการเข้าร่วมโครงการ GIAHS พร้อมบทบาทและความสำคัญของการส่งเสริมความสามารถในการฟื้นฟูสภาพของระบบอาหาร การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน และการดำรงชีวิตของเกษตรกรในพื้นที่

๒.๒ สุนทรพจน์ของนายหู ชุนหว่า เน้นย้ำการให้ความสำคัญของรัฐบาลจีนเกี่ยวกับการดำเนินการคุ้มครองมรดกโลกทางการเกษตรของจีน รวมถึงความสำคัญของการปกป้องระบบมรดกโลกทางการเกษตรและความเจริญก้าวหน้าทางการเกษตรซึ่งเป็นประเด็นที่รัฐบาลจีนให้ความสำคัญ โดยภายหลังการประชุมใหญ่ระดับชาติของพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ ๑๘ จีนได้ดำเนินการเพื่อค้นหาและรับรองพื้นที่มรดกโลกทางการเกษตรในระดับชาติเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจีนเป็นประเทศแรกของโลกที่มีพื้นที่ที่ได้รับการรับรองให้เป็นมรดกโลกทางการเกษตรจาก FAO และปัจจุบันนี้ จีนมีพื้นที่ที่ได้รับการรับรองมากที่สุดในโลก รวมทั้งสิ้น ๑๘ พื้นที่ (จาก ๖๗ พื้นที่ทั่วโลก) โดยถือว่าเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จและเป็นผู้สนับสนุนหลักในการดำเนินการเรื่อง GIAHS ในโอกาสนี้ นายหูได้กล่าวถึงแนวทางการเกษตรแบบยั่งยืนที่ผสมผสานความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศที่ยืดหยุ่น รวมถึงประเพณีและนวัตกรรมที่โดดเด่นของแต่ละพื้นที่ที่การพัฒนาทางการเกษตรไม่ได้จะเข้าไปเปลี่ยนแนวปฏิบัติเดิม แต่จะเข้าไปพัฒนาจากรากฐานเดิมของการเกษตรและวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ พร้อมเน้นย้ำว่า จีนยินดีที่จะทำงาน เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ พัฒนา และการใช้ประโยชน์จากเป็นมรดกทางการเกษตรของโลกร่วมกับภาคีอื่นๆ

๒.๓ ในโอกาสดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้กล่าวถ้อยแถลงผ่านการบันทึกวีดิทัศน์เกี่ยวกับประสบการณ์และผลลัพธ์ในการดำเนินงานด้านมรดกโลกทางการเกษตรของประเทศไทย ซึ่งไทยได้ยื่นเอกสารข้อเสนอ “การเลี้ยงควายปลักและระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย” จ.พัทลุง และ จ.สงขลา ไปยัง FAO เพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็นระบบมรดกโลกทางการเกษตร หากพื้นที่ดังกล่าวได้รับการขึ้นทะเบียนจะเป็นพื้นที่แรกในประเทศไทย ซึ่งขณะนี้เอกสารข้อเสนอดังกล่าว ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิทยาศาสตร์ของ FAO เข้ารอบสุดท้ายแล้ว โดยคณะกรรมการวิทยาศาสตร์ของ FAO เตรียมลงพื้นที่ “ทะเลน้อย” ในเดือนตุลาคมนี้

๓. การสัมมนาทางวิชาการ ในการสัมมนามีหัวข้อการบรรยายใน ๓ หัวข้อใหญ่ ได้แก่

๓.๑ มรดกทางการเกษตรของโลกและการพัฒนาชนบทอย่างยั่งยืน (GIAHS & Sustainable Rural Development) : การพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นต้องเป็นการพัฒนารอบด้านไปพร้อมกัน

ทั้งทางเกษตร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยพัฒนาบนรากฐานวัฒนธรรมความเชื่อของผู้คนในพื้นที่ โดยเมื่อเข้าใจสภาพสังคมที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่แล้วถึงจะทราบแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาด้านอื่นๆต่อไป นอกจากนี้ การพัฒนาชนบทต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นทั้งผู้ออกนโยบาย นักวิชาการ ชาวบ้านในพื้นที่ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การพัฒนาดังกล่าวถึงจะเป็นประโยชน์กับทุกภาคส่วนสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง และยั่งยืน นอกจากนี้ การรับรองของ GIAHS นี้มีส่วนในการต่อยอดและพัฒนาพื้นที่ได้อีกมาก อาทิ การแลกเปลี่ยนส่งมอบความรู้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์การเกษตร การส่งเสริมการท่องเที่ยว การสนับสนุนวัฒนธรรมท้องถิ่นในมิติต่างๆ รวมถึงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพการเกษตร เป็นต้น

๓.๒ มรดกทางการเกษตรของโลกและความยืดหยุ่นในการปรับตัวของระบบอาหาร (GIAHS & Food System Resilience) : เนื่องจากข้อจำกัดด้านบุคลากรและเงินทุน “ข้อมูล” เป็นทรัพยากรที่สำคัญและเป็นปัจจัยหลักที่จะเข้ามาพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างดี อาทิ ข้อมูลแนวทางการเกษตรท้องถิ่น ข้อมูลความหลากหลายของของสิ่งแวดล้อมและภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่ ล้วนเข้ามาช่วยให้เราสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันถ่วงที อาทิเช่น พื้นที่การเกษตรของจีนที่ได้รับการรับรองให้เป็นมรดกทางการเกษตรโลกแต่ละแห่งต่างมีโมเดลทางการเกษตรที่แตกต่างกัน มีทั้งการเลี้ยงปลาในนาข้าว การเลี้ยงปลาปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในอ่างเก็บน้ำ และการเกษตรแบบผสมผสานในนาขั้นบันได เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของแต่ละพื้นที่ ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพอากาศ สภาพแวดล้อม และสภาพสังคม กล่าวคือมีแนวทางการจัดการกับธรรมชาติบนพื้นฐานของข้อจำกัดด้านทรัพยากรและผู้คนในสังคม ซึ่งภูมิปัญญาชาวบ้านนี้เป็นสิ่งที่ควรหวงแหนและสืบทอด เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสืบไป

๓.๓ มรดกทางการเกษตรของโลกกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร (GIAHS & Farmer Livelihood Improvement) : GIAHS มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ในหลายมิติ ได้แก่ ๑) ด้านอาหาร (ความมั่นคงทางอาหาร) ๒) ที่อยู่อาศัย (ความหลากหลายทางชีววิทยาและระบบนิเวศน์) ๓) สิ่งแวดล้อม (การจัดการภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติ) ๔) ความรู้ (ระบบข้อมูลความรู้ และการปรับตัวทางเทคโนโลยี) และ ๕) วัฒนธรรม (วัฒนธรรม ระบบค่านิยม และองค์กรทางสังคม) โดยการพัฒนาที่เกิดขึ้นต้องเป็นการพัฒนาไปพร้อมๆกัน ไม่ควรละเลยผู้ใดไว้ โดย GIAHS ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการปกป้องผืนดิน สร้างคุณค่าให้พื้นที่ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พร้อมสร้างอาชีพและความมั่นคงทางรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่จากการพัฒนาในมิติต่างๆ ข้างต้น รวมถึงเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์การเกษตรของท้องถิ่นด้วยวิธีการที่ทันสมัย อย่างเช่นบางพื้นที่ได้ต่อยอดนำผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ไปวางขายบน

ออนไลน์แพลตฟอร์ม ไม่เพียงเท่านั้น GIAHS ยังสามารถดึงดูดการมีส่วนร่วมจากเยาวชนในพื้นที่ให้เห็นคุณค่า เข้ามาร่วมรักษาและพัฒนาพื้นที่ให้ยั่งยืนต่อไปด้วย

๔. การศึกษาดูงาน ผู้เข้าร่วมการประชุมได้ศึกษาดูงานพื้นที่ที่ได้รับรองมรดกทางการเกษตรโลกของจีน จำนวน ๒ แห่ง ที่ตั้งอยู่ในมณฑลเจ้อเจียง ได้แก่

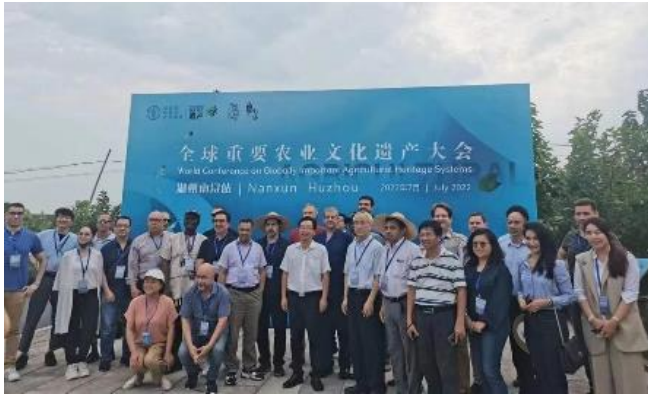
๔.๑ การเลี้ยงปลาปลูกหม่อนเลี้ยงไหมในอ่างเก็บน้ำ (Mulberry-dyke and Fish pond system) ณ หมู่บ้านตึกัง เมืองหูโจว ที่ได้รับการรับรอง GIAHS ในปี ๒๕๕๗ พื้นที่ดังกล่าวเป็นระบบการเลี้ยงปลาที่ผสมผสานกับการปลูกหม่อนไหมเลี้ยงไหม โดยมีลักษณะพิเศษ ดังนี้

■ มีระบบนิเวศน์ที่ครบวงจร : บนพื้นที่กว่า ๑,๐๐๐ หมู่ (ประมาณ ๔๑๖ ไร่) พื้นที่แห่งนี้ได้ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเลี้ยงปลา ปลูกหม่อน และเลี้ยงไหม สร้างความสมดุลของระบบนิเวศ โดยปลูกต้นหม่อนเพื่อใช้ใบหม่อนเลี้ยงไหม และนำมูลไหมมาใช้เลี้ยงปลา สิ่งปฏิภูลทั้งหลายจากการเลี้ยงปลาจะเป็นปุ๋ย/ดินที่ดีในการเลี้ยงต้นหม่อน นอกจากนี้ได้ต่อยอดภูมิปัญญาดั้งเดิมด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาทิ การดัดแปลงพันธุกรรมของต้นหม่อนให้มีขนาดเตี้ยมากเพื่อสะดวกแก่การเก็บเกี่ยว

■ มีระบบการจัดการที่ดี : ทั้งระบบการบำบัดน้ำ การชลประทาน การบำรุงรักษา คูแล่งพื้นที่ส่วนกลาง และรวมถึงการใช้สอยพื้นที่ แม้ว่าพื้นที่ดังกล่าวจะเป็นพื้นที่ของรัฐ แต่สมาชิกในชุมชนมีสิทธิ์ที่จะใช้พื้นที่ในการขุดบ่อเลี้ยงปลาประกอบอาชีพ ไม่เพียงเท่านั้นทางเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นยังสนับสนุนองค์ความรู้ในการเลี้ยงปลาโดยอาจารย์มหาวิทยาลัย รวมถึงประสานกับสมาคม/คนกลางในการเข้ารับซื้อปลาจากชาวบ้าน โดยชาวบ้านไม่จำเป็นต้องหาตลาดปลายทางเอง

■ **อนุรักษ์ธรรมชาติ** : การเกษตรในพื้นที่เป็นวิถีธรรมชาติ ไม่มีสารเคมีหรือสิ่งแปลกปลอมอื่นเจือปนในเลี้ยงปลาและปลูกหม่อน ซึ่งสิ่งนี้ยังเป็นจุดเด่นที่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ในพื้นที่ด้วย เนื่องจากปลาของพื้นที่ดังกล่าวเป็นออร์แกนิกส์ที่มีรสชาติและคุณภาพดี จึงมีราคาสูงกว่าปลาทั่วไปในท้องตลาดมากกว่าเท่าตัว โดยปลาทั่วไปในตลาดกิโลกรัมละ ๓๐ หยวน แต่ปลาจากของพื้นที่นี้ราคาสูงถึงกิโลกรัมละ ๗๐ หยวน

■ **ใช้ประโยชน์จากความหลากหลาย** : การเกษตรเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นสิ่งที่พื้นที่นี้ปฏิบัติได้ดี นอกจากนี้ชาวบ้านยังมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเพื่อเป้าหมายที่หลากหลาย ต่อยอดจากการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมทอผ้าเพียงเท่านั้น ยังใช้ประโยชน์จากใบหม่อนมาทำเป็นชาใบหม่อน ใบหม่อนผง และนำมาประกอบอาหาร ทำไอศกรีมด้วย ส่วนกิ่งหม่อน ผลหม่อน มูลไหม และดักแด้ไหม ล้วนนำมาใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ ด้วย

๔.๒ การเลี้ยงปลาในนาข้าว (Rice-Fish Culture System) ณ เมืองชิงเถียน ซึ่งได้รับการประกาศเป็นพื้นที่ระบบมรดกทางการเกษตรโลก แห่งแรกของจีนในปี ๒๕๔๙ โดยแนวทางการเกษตรของเมืองชิงเถียนนี้ เกิดจากการปรับตัวของชาวบ้านตามสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขา โดยมีสัดส่วนของพื้นที่คือภูเขา ๙ ส่วน น้ำ ๑ ส่วน จึงได้มีแนวคิด "ทำนาด้วยปลา เลี้ยงปลาด้วยข้าว ให้ปลาและข้าวอยู่ด้วยกัน" ซึ่ง

ทางการจีนพยายามที่จะสืบทอดและสนับสนุนภูมิปัญญาที่มีความเป็นมายาวนานกว่า ๑,๓๐๐ ปี โดยมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

- ปลุกฝัง: จัดตั้งพันธมิตรเพื่อการคุ้มครองและพัฒนามรดกวัฒนธรรมทางการเกษตรที่สำคัญของโลก พัฒนารูปแบบการเกษตรดังกล่าวโดยให้ความรู้เชิงวิชาการ มาตรการ สำรวจและจัดตั้งโครงการนำร่องในการพัฒนาด้านต่างๆ

- ฝังรากลึก : มอบหมายความรับผิดชอบในการพัฒนาพื้นที่ให้ชาวบ้าน โดยอบรม กำหนดแนวทางและนโยบายอันเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร เช่น เงินอุดหนุนสำหรับการเพาะปลูก เงินอุดหนุนสำหรับการสร้างฐานทดลอง และการจัดสรรพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรในพื้นที่เพิ่มขึ้นมากกว่า ๔ พันหยวนต่อ ๑ ไร่

- ปลุกฝังความมั่นใจในตนเอง : ทางท้องถิ่นได้ก่อตั้งพิพิธภัณฑ์ระบบพึ่งพาอาศัยกันระหว่างปลาข้าวกับปลาแห่งแรกของโลกบอกเล่าเรื่องราวของมรดกทางการเกษตรของ และสร้างสวนสาธารณะ จัดเทศกาลวัฒนธรรม "รักข้าวและปลา" และเทศกาลโคมไฟปลาซิงเถียน รวมถึงการแสดงฟ้อนรำต่างๆ

ทั้งนี้ เมืองซิงเถียนมีประชากร ๕.๗ แสนคน โดยประชากรมากกว่าครึ่งหนึ่งกว่า ๓.๓ แสนคนไปใช้ชีวิตในต่างแดน ดังนั้นจึงใช้โอกาสนี้เปิดตัวโครงการนำร่องนำผลิตภัณฑ์เกษตร อาทิ ข้าว และปลา ในพื้นที่ใช้ปรุงอาหารในร้านอาหารจีนในต่างประเทศมากกว่า ๒๐,๐๐๐ แห่งทั่วโลก ใช้ความอร่อยนำทางในการถ่ายทอดเรื่องราวทางวัฒนธรรมให้ผู้คนได้รับรู้

๕. นางสาวพุมวดี อิ่มทั่ว ได้ให้สัมภาษณ์สื่อท้องถิ่นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของการเลี้ยงควายปลักและระบบนิเวศในพื้นที่ชุ่มน้ำทะเลน้อย” ของไทย พร้อมความประทับใจที่ได้มีโอกาสเยี่ยมชมพื้นที่ที่ได้รับรองมรดกทางการเกษตรโลกของจีน

ข้อคิดเห็นของ สปช. ปักกิ่ง

การประชุมดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก และเป็นโอกาสที่ดีให้กับแต่ละประเทศได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับ GIAHS โดยเฉพาะอย่างยิ่งจีนซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับการรับรองมากที่สุดในโลกและยังคงมีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการเสนอพื้นที่แหล่งใหม่เพื่อยื่นขอเสนอให้การรับรองตามนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและกิจการชนบทของจีนได้ส่งหนังสือขอบคุณมายัง สปช.ปักกิ่งที่เข้าร่วมและให้การสนับสนุนการประชุมในครั้งนี้ พร้อมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีความร่วมมือต่อกันในอนาคต
